

sporného podmínky tyto, a pouze, kdyby nastal případ § 2 čís. 7 patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. z., bylo by nutno, odkázati odporovatele na pořad práva.

Čís. 684.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům (ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).

Pro požadovací nárok je rozhodným, zda právo nájemcovo týká se užítku hlavního, to jest hospodářsky cennějšího.

(Rozh. ze dne 28. září 1920, R II 297/20.)

Soud první stolice, zjistiv, že požadovaný pozemek jest višňovým a třešňovým sadem, z něhož panství každoročně ovoce prodává a půdu jen jako vedlejší zdroj příjmů pronajímá, zamítl nárok požadovatelův. **Důvody:** Není pachtem ve smyslu § 1 odstavec pátý zák. o zaj. půdy, týče-li se nájemcovo právo toliko vedlejších užitků pozemků. Udáním stran bylo zjištěno, že před válkou se z míry požadovaného pozemku platilo pachtovného 1 K 60 h ročně, kdežto jinak činil pacht 30 K ročně. Již z tohoto nepatrného nájemného jest patrné, že pronajímání pozemku tvořilo pro pronajímatele toliko vedlejší užitky a že hlavním a podstatným užitekem byl výnos ze sadu za prodané ovoce, poněvadž tento byl vždy mnohem větší než z pronajaté půdy. Rekursní soud přiznal požadovací nárok. **Důvody:** Soud, rozhoduje o požadovacím nároku, zkoumá pouze, zda pozemek je »zemědělským pozemkem« ve smyslu zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. (§ 1). Za »zemědělský pozemek« v témže smyslu dlužno považovati každou část půdy, jež prací podnikatele stala se úrodnou, plodonosnou. Pozemek pachtovní musí býti nyní kulturní půdou. V tomto případě není o tom sporu, že pozemek, o nějž tu jde, slouží zemědělským účelům kulturním (pěstování obilí). Na tom nemění ničeho, že vlastník pozemku na několika místech téže půdy má ovocné stromy, jichž sám užívá, a že výtěžek z této kulturní půdy je pro vlastníka nepoměrně prospěšnějším než výhody z propachtování půdy; rovněž je bezvýznamné, kolik pachtovného pachtýři platívají (vzhledem k jakosti půdy). Neboť rozhodujícím ve smyslu zákona o drobných pachtýřích je pouze, zda pachtovní pozemek stal se zemědělským pozemkem dlouhá léta trvající pílí drobného pachtýře.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a přikázal soudu první stolice, by řízení doplnil a pak znovu o věci rozhodl.

Důvody:

Podle § 1 odstavec čtvrtý zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. nepokládá se za pacht a nepřísluší tudíž nárok požadovací, týče-li se pachtýřovo právo toliko vedlejších užitků pozemků. Za hlavní užitek dlužno pokládati užitek hospodářsky cennější. Jelikož v tomto případě užívá pachtýř požadovaného pozemku jako pole, kdežto vlastník pobírá užitek se stromů tam rostoucích, jest rozhodujícím pro nárok pachtýřův,

zda hospodářsky cennějším jest užítek, plynoucí pachtýři z obdělávání půdy, či užítek z ovoce, připadající vlastníku. To podle dosavadních zjištění nelze spolehlivě posouditi. Okresní soud zjistil pouze, jaký jest výtěžek z ovoce z celé trati, která má výměru asi 100 měřic; nezjistil však, kolik z něho připadá na požadovaný pozemek a nezjistil také, jaký užítek má pachtýř z obdělávání orné půdy. Teprve porovnáním obou bude lze posouditi, zda užítek, který pobírá vlastník, či užítek, který pobírá pachtýř, je užitkem hlavním. Jest tudíž nutno, aby v tomto směru bylo řízení po případě místním ohledáním s přibráním znalců doplněno a aby pak o věci bylo znovu rozhodnuto.

Čís. 685.

Komisionářský poměr mezi bankou a upisovatelem rakouských válečných půjček není vyloučen tím, že upisovatel platil bance jen úředně stanovenou cenu upisovací a že banka dostávala provisi nikoli od něho, nýbrž od Vídeňské poštovní spořitelny.

(Rozh. ze dne 28. září 1920, Rv II 146/20.)

Žalovaná banka oznámila oběžníkem ze srpna 1918, že bude přijímati zálohy na IX. rakouskou válečnou půjčku. Žalující záložna složila pak u žalované banky zálohy celkovým penízem 40.000 K, jež pak žalovaná převedla na zálohový účet Vídeňské poštovní spořitelny. Když pro politický převrat k vypsání IX. válečné půjčky nedošlo, domáhala se záložna na bance vrácení splacených záloh a, byvši odmítnuta, žalovala o zaplacení uvedeného peníze v Kč. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl. Důvody: Poněvadž jest nesporno, že žalovaná banka převzala od žalobkyně 40.000 K na zálohový účet IX. rakouské válečné půjčky, jest pouze otázkou, zda byla žalovaná oprávněna uložití zaslané jí peníze na zálohový účet Vídeňské poštovní spořitelny čili nic. Kdyby i pravdou bylo, že bylo ve všech úředních listech uveřejněno, že všechny rakouské banky přijímají již předem úpisy na tuto válečnou půjčku dle podmínek poštovní spořitelny stanovených, a že na rozkaz bývalé vlády rakouské oznámila žalovaná banka svým komitentům stejně znějícím oběžníkem ze dne 2. srpna 1918, že jako při půjčce minulé přijímá již nyní zálohové vklady pro příští rakouskou válečnou půjčku, plyne z předložené listiny, že toto súčtování předchozích válečných půjček, zejména IV. válečné půjčky dalo se na zvláštním účtě jmenované banky s další podmínkou, použití učiněných splátek k úhradě valuty upsané rakouské válečné půjčky. Pak-li tedy žalovaná banka dopisem ze dne 2. srpna 1918 vyzvala žalobkyni k upisování IX. rakouské válečné půjčky oznamujíc, že jako při půjčce minulé přijímá již nyní zálohové vklady pro příští rakouskou válečnou půjčku při velice výhodném zúročení 4¼ proc. s podmínkou, že vkladů těchto bude použito výhradně k upsání válečné půjčky, a pak-li žalující záložna akceptovala toto vyzvání a zaslala pak žalované bance 15.000 K a 25.000 K, a žalovaná banka příjem těchto peněz potvrdila ve prospěch zálohového účtu rakouské válečné půjčky — plyne z toho, že částky ty přijaty jako při minulé půjčce IV. na zvláštní účet filiálky žalované banky, že žádný zvláštní příkaz k uložení peněz těch na konto